

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและส่งเสริม
ตัวแทนจำหน่ายประกันภัย

โดย

นางสาวอัญชลี อนันต์โท

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

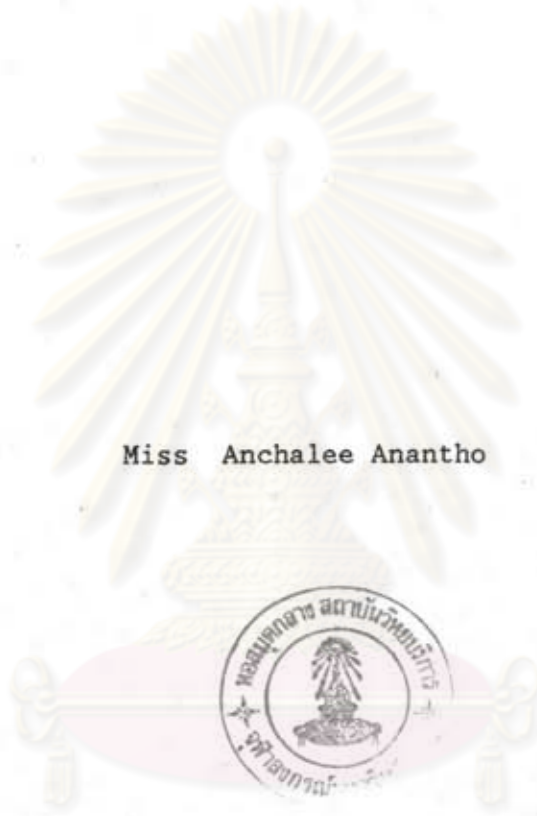
พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-891-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEGAL MEASURES CONCERNING THE CONTROL
AND PROMOTION OF INSURANCE
AGENTS AND BROKERS

Miss Anchalee Anantho

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of The Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-891-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและส่งเสริมตัวแทนนายหน้าประกันภัย
โดย นางสาวอัชชี อนันต์โท
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ วิชัย อริยะนันทกะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ อาทร ทิตติรานนท์)

บทคัดย่อภาษาไทย	๘
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๙
กิตติกรรมประกาศ	๑๐

บทที่

บทนำ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
- วิธีการวิจัย	4
- สมมุติฐาน ทฤษฎี แนวความคิด	4
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
1. ความหมายและลักษณะทั่วไปของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย	7
ความหมายของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย	7
- ความหมายตาม Black's law Dictionary	7
- ความหมายตามคำพิพากษาศาลในประเทศสหรัฐอเมริกา	8
- ความหมายตามกฎหมายไทย	9
- ข้อแตกต่างระหว่างตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย	10
หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย ตามกฎหมายไทย	14
1 การเป็นตัวแทนประกันวินาศภัยและตัวแทนประกันชีวิต	14
2 การเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันชีวิต	16

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนและนายหน้าตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์	17
1 การเป็นตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	18
2 การเป็นนายหน้าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	18
3 ความเห็นของนักกฎหมายไทยเกี่ยวกับเรื่องการทำการแทน	20
4 ความเห็นตามคำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับเรื่องการทำการแทน	21
หลักกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องความหมายของตัวแทนและ การทำการแทน	23
- รากฐานของหลักกฎหมาย	23
- หลักตามกฎหมายอังกฤษ	23
- หลักตามกฎหมายเยอรมัน	24
- หลักตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา	24
- หลักตามกฎหมายญี่ปุ่น	24
- หลักตามกฎหมายอิตาลี	25
ข้อเปรียบเทียบระหว่างการเป็นตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กับตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยเกี่ยวกับการกระทำการแทน ..	25
อำนาจในการกระทำการของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย ตามกฎหมาย	29
1 กฎหมายไทย	29
2 กฎหมายอังกฤษ	31
ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยของอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ...	32

บทที่

หน้า

ประเภทของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย	35
1 ประเภทของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยในประเทศไทย	35
2 ประเภทของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยในประเทศ สหรัฐอเมริกา	36
บรรยากาศของการเปลี่ยนแปลงในวงการธุรกิจประกันภัย	38
1 ความสัมพันธ์ทางการค้าสมัยใหม่	38
2 ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า	39
3 หลักการสำคัญของความตกลง	41
แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายในวงการธุรกิจประกันภัย	43
ผลดีของการเปิดเสรีในวงการธุรกิจประกันภัย	44
2. บทบาทและปัญหาของตัวแทนนายหน้าในธุรกิจประกันภัย	46
บทบาทและปัญหาของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย	46
สิทธิของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย	47
1 สิทธิตามกฎหมายไทย	47
1.1 สิทธิโดยทั่วไป	47
1.1.1 สิทธิในฐานะคู่สัญญา	47
1.1.2 สิทธิในบำเหน็จ	48
1.1.3 สิทธิได้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย	48

บทที่

หน้า

1.2 สิทธิเฉพาะเรื่อง.....	49
1.2.1 สิทธิเรียกเงินตรงหรือค่าใช้จ่ายที่จ่ายไป ...	49
1.2.2 สิทธิเรียกให้ชำระหนี้หรือค่าประกันหนี้	50
1.2.3 สิทธิยึดหน่วงทรัพย์สินของตัวการ	51
1.2.4 สิทธิที่จะกระทำในเหตุฉุกเฉินจำเป็น	52
1.2.5 สิทธิตามข้อตกลง	52
2 สิทธิตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาตามธรรมเนียมปฏิบัติในธุรกิจประกันภัย	53
2.1 หลักทั่วไป	53
2.2 ผลแห่งการละเลยในการจัดหาใบอนุญาตหรือผลแห่งการ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต	54
2.3 กรณีที่ผู้รับประกันภัยละเลยไม่รับประกันภัยหรือขึ้นอัตรา เบี้ยประกันภัย	55
2.4 กรณีที่มีการยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย	56
2.5 สิทธิที่จะนำข้อมูลไปใช้หลังสัญญาตัวแทนระงับ	56
2.6 สิทธิยึดหน่วงของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย ..	57
หน้าที่ของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย	58
หน้าที่ตามกฎหมายไทยและกฎหมายอังกฤษ	59
1 คำเนิการในสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ตลอด	60
2 ปฏิบัติตามคำสั่งของตัวการและกระทำการใด ๆ ภายในขอบอำนาจ อย่างเคร่งครัด	60
3 หน้าที่ต้องใช้ความซื่อสัตย์ตามสมควร	61
4 หน้าที่ต้องแถลงบัญชีต่อตัวการสำหรับเงินที่ตัวแทนได้รับไว้	62
5 ต้องปฏิบัติต่อตัวการด้วยความซื่อสัตย์	62

ความรับผิดชอบของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย	63
ความรับผิดชอบตามกฎหมายไทยและกฎหมายอังกฤษ	63
1 ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยย่อมสูญเสียสิทธิเรียกร้อง ที่มีต่อตัวการ	63
2 ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยต้องรับผิดชอบต่อตัวการในความ เสียหายทั้งหมดที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำผิดหน้าที่	64
3 ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยนั้นอาจถูกเพิกถอนหรือให้พ้น จากการเป็นตัวแทนได้ทันที	64
4 ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยอาจต้องรับผิดชอบทางอาญา ...	65
5 ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยอาจต้องรับผิดชอบในเรื่อง การผิดสัญญา	65
6 ความรับผิดชอบเมื่อทำการโดยประมาทเลินเล่อ ไม่ทำการเป็นตัวแทน ประกันภัยหรือนายหน้าประกันภัย หรือกระทำโดยปราศจากอำนาจ ..	65
7 ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับตัวแทนช่วง	66
หน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา ตามธรรมเนียมปฏิบัติ ในธุรกิจประกันภัย	70
1 หน้าที่และความรับผิดชอบผู้รับประกันภัย	70
1.1 หน้าที่โดยทั่วไป	70
1.2 หน้าที่เกี่ยวกับเบี้ยประกันภัย	71
1.3 การละเว้นจากการเปิดเผยข้อความจริงหรือการรายงาน การออกกรมธรรม์ประกันภัย	71
1.4 การละเว้นจากการยกเลิกหรือลดความเสียหาย ตามที่ได้รับความเสียหาย	72

บทที่	หน้า
2 หน้าที่และความรับผิดชอบผู้เอาประกันภัย	73
2.1 หน้าที่โดยทั่วไป	73
2.2 ความรับผิดชอบเพื่อการละเว้นในการจัดหาประกันภัย	74
2.3 หน้าที่ในการรายงานผู้ซื้อประกันภัยกรณีที่ไม่สามารถจัดหา ประกันภัยได้	75
2.4 ความรับผิดชอบเพื่อความประมาทเลินเล่อหรือเพิกเฉยฉ้อฉล ในเรื่องเบี้ยประกันภัย ข้อสัญญา หรือความคุ้มครอง	75
2.5 ความรับผิดชอบเพื่อการละเว้นการต่อกรมธรรม์ประกันภัย	76
2.6 ความรับผิดชอบเพื่อการประกันภัยกับบริษัทประกันภัยซึ่งล้มละลาย หรือไม่มีตัวตน	76
2.7 ความรับผิดชอบเพื่อการประกันภัยกับบริษัทประกันภัยต่างมลรัฐ ซึ่งไม่ได้รับอนุญาต	77
3 ความรับผิดชอบทางอาญา	78
ปัญหาของตัวแทนนายหน้าในธุรกิจประกันภัย	78
1 ความรู้ของตัวแทนของผู้รับประกันภัยที่ถือว่าผู้รับประกันภัยรู้	79
1.1 ความรู้ของตัวแทนที่มีผลผูกพันตัวการตามหลักกฎหมายทั่วไป..	79
1.2 ความรู้ของตัวแทนที่มีผลผูกพันผู้รับประกันภัย	81
2 กรณีที่ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยไม่นำคําขอเอา ประกันภัยส่งต่อผู้รับประกันภัยหรือนำส่งล่าช้า	83
3 ปัญหา เรื่องตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยทุจริต	86

บทที่

หน้า

3.1 กรณีที่ตัวแทนประกันภัยหรือนายหน้าประกันภัยได้รับ มอบอำนาจให้รับเบี้ยประกันภัยแทนผู้รับประกันภัย	88
3.2 กรณีที่ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยไม่ได้รับ มอบอำนาจให้รับเงินเบี้ยประกันภัยแทนผู้รับประกันภัย	88
4 ปัญหาเรื่องตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยกระทำการโดย มิได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน	90
ความเห็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องปัญหาและข้อบกพร่องของกฎหมายเกี่ยวกับ ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย	93
3. มาตรการกฎหมายต่างประเทศในการควบคุมและส่งเสริมตัวแทนประกันภัยและ นายหน้าประกันภัย.....	102
กฎหมายอังกฤษ	102
พระราชบัญญัติว่าด้วยนายหน้าประกันภัย (การจดทะเบียน) ค.ศ.1977 (Insurance Brokers (Registration) Act 1977)	102
1 แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนี้	103
2 ควบคุมด้านการจดทะเบียน	106
3 ควบคุมด้านบัญชีรายชื่อของผู้ได้รับการจดทะเบียน	107
4 ควบคุมด้านความรู้ ความสามารถของนายหน้าประกันภัย	109
5 ควบคุมความประพฤติของนายหน้าประกันภัย	110
6 ควบคุมการค้าเงินธุรกิจของนายหน้าประกันภัย	111
7 ควบคุมเพื่อบรรเทาความเสียหายฯ	112
8 ควบคุมทางด้านวินัยของวิชาชีพนายหน้าประกันภัย	112

บทที่

หน้า

9	ควบคุมโดยกำหนดหลักเกณฑ์การลบน้ำหน้าประกันภัย ออกจากทะเบียน	113
10	ควบคุมโดยการกำหนดโทษบุคคลที่แอบอ้างใช้ค่าน้ำและ ค่าพรณานของนายหน้าประกันภัยและบริษัทนายหน้าประกันภัย ...	114
11	ควบคุมการกระทำผิดของนิติบุคคล	115
กฎหมายสหรัฐอเมริกา		116
1	ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยตามกฎหมาย	116
2	สถานที่ในการประกอบธุรกิจประกันภัย	119
3	ข้อกำหนดของการออกใบอนุญาต	121
4	ประเภทของใบอนุญาต	123
5	การพัก การเพิกถอน และการปฏิเสธใบอนุญาต	126
6	การควบคุมด้านการดำเนินธุรกิจของตัวแทนประกันภัยและ นายหน้าประกันภัย	127
6.1	การควบคุมเกี่ยวกับการติดต่อธุรกิจกับผู้รับประกันภัย....	127
6.2	สัญญาระหว่างผู้รับประกันภัยและตัวแทนประกันภัย	128
6.3	แบบของกรมธรรม์ประกันภัย	129
6.4	การแถลงข้อความอันเป็นเท็จ	129
6.5	การเปิดเผยข้อเท็จจริง	130
6.6	การสับเปลี่ยนกรมธรรม์ประกันภัย	131
6.7	การลดเบี้ยประกันภัย	131
6.8	การหมิ่นประมาท	132
6.9	การปลอมแปลงลายมือ	133
6.10	การให้บริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	134
6.11	การปฏิบัติงานทางด้านกฎหมายโดยไม่ได้รับอนุญาต	135

บทที่

หน้า

6.12	หน้าที่ของตัวแทนของผู้รับประกันภัยในการให้ข้อมูลแก่ ผู้รับประกันภัย	136
6.13	การรับประกันภัยในการปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาด	137
6.14	การเก็บเบี้ยประกันภัย	138
6.15	หน้าที่ของตัวแทนประกันภัยเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม เบี้ยประกันภัย	139
6.16	เบี้ยประกันภัยที่จ่ายให้โดยเงินส่วนตัวของตัวแทนประกันภัย หรือนายหน้าประกันภัย	139
6.17	คำบาเหน็จ	141
7	การส่งเสริมตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยในสหรัฐอเมริกา	144
กฎหมายญี่ปุ่น		146
1	ควบคุมโดยการแบ่งประเภทผู้หาประกันภัย	147
2	ควบคุมด้านคุณสมบัติในการจดทะเบียน	147
3	ควบคุมด้านคุณสมบัติในการปฏิบัติหน้าที่	149
4	ควบคุมด้านการเพิกถอนและการลบจากทะเบียน	150
5	ควบคุมการดำเนินธุรกิจของตัวแทนประกันภัย	151
6	ควบคุมด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแทนประกันภัย	153
7	ควบคุมด้านการโฆษณาชักชวนประกันภัย	153
8	ควบคุมด้านการรายงานและการตรวจสอบ	155
9	ควบคุมโดยวางมาตรการกำหนดโทษทางอาญา	155
กฎหมายสิงคโปร์		160
1	ควบคุมด้านใบอนุญาต	160
2	ควบคุมด้านคุณสมบัติของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย ...	161

บทที่

หน้า

3	ควบคุมด้านการประกอบธุรกิจ	162
4	ควบคุมด้านการยกเลิกใบอนุญาต	163
5	ควบคุมด้านเอกสาร	164
6	การจัดเก็บค่าธรรมเนียม	164
4.	มาตรการกฎหมายไทยในการควบคุมและส่งเสริมตัวแทนประกันภัยและนายหน้า ประกันภัยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ.....	166
	ประวัติและความเป็นมา.....	166
	เหตุผลในการควบคุมตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย.....	168
	กฎหมายไทย	169
1	ควบคุมด้านใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย ...	170
2	ควบคุมด้านคุณสมบัติของตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย ...	171
3	ควบคุมด้านอำนาจในการกระทำการแทนบริษัทประกันภัย	171
4	ควบคุมด้านสำนักงานนายหน้าประกันภัย	171
5	ควบคุมด้านการรักษาสมูททะเลเบียนของนายหน้าประกันภัย	172
6	ควบคุมด้านการตรวจสอบนายหน้าประกันภัย	172
	วิเคราะห์กฎหมาย.....	178
1	วิเคราะห์ในภาพรวม.....	178
2	วิเคราะห์ในรายละเอียด.....	180
3	วิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมาย Common Law และธรรมเนียม ปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันภัยของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	187
4	วิเคราะห์คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 1254/2531:กรณีศึกษาการเกิด แห่งสัญญาประกันภัย.....	193

บทที่	หน้า
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	201
เอกสารอ้างอิง.....	214
ภาคผนวก	218
ประวัติผู้เขียน	276

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัญชลี อนันต์โท : มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและส่งเสริมตัวแทนนายหน้า
ประกันภัย (LEGAL MEASURES CONCERNING THE CONTROL AND PROMOTION
OF INSURANCE AGENTS AND BROKERS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ประสิทธิ์ โภวีโลกุล,
276 หน้า. ISBN 974-631-891-8

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษากฎหมายไทยมีมาตรการในการควบคุม
กำกับ สอดส่อง ดูแล และส่งเสริมตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยเพียงใด หากกฎหมายที่มี
อยู่ในปัจจุบันยังไม่เป็นการเพียงพอในอันที่จะรองรับธุรกิจประกันภัยของประเทศไทย จะต้องมีการ
ปฏิรูปโดยการบัญญัติกฎหมายหรือสร้างหลักปฏิบัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับธุรกิจประกันภัยอย่างไร ผู้วิจัยได้
ทำการวิเคราะห์เทียบเคียงกับกฎหมายต่างประเทศ คือกฎหมายอังกฤษ กฎหมายในมลรัฐต่าง ๆ
ของสหรัฐอเมริกา กฎหมายญี่ปุ่น และกฎหมายสิงคโปร์ เพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องของการบังคับใช้
กฎหมายไทยตลอดจนการหาแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของ
กฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ประสงค์ให้ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยรวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง
โดยเฉพาะผู้บริโภค สามารถรับรู้ถึงบทบาท สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนได้อย่างชัดเจน

จากการวิจัยพบว่า มาตรการทางกฎหมายในการควบคุม กำกับ สอดส่อง ดูแล และส่งเสริม
ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยของประเทศไทย มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพียงสองฉบับ
คือพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ซึ่ง
กฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวไม่ได้บัญญัติถึงบทบาท สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตัวแทน
ประกันภัยและนายหน้าประกันภัย รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงอาจทำให้เกิดปัญหาและความสับสน
เมื่อเกิดกรณีพิพาท แม้ว่าจะมีการนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายเอกชนมาใช้ในส่วนที่
พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ ไม่มีบทบัญญัติถึงโดยตรงก็ตาม แต่เนื่องจากการประกันภัยเป็นธุรกิจที่มี
ธรรมชาติเป็นปฏิปักษ์และเป็นสากล อีกทั้งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และ
พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ซึ่งได้ก่อตั้งตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยเป็น
กฎหมายมหาชน ดังนั้นตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยจึงไม่ใช่ตัวแทนนายหน้าตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายเอกชนมาใช้
โดยอนุโลม จึงไม่เป็นการถูกต้อง นอกจากนั้นจากการวิจัยยังพบอีกว่าพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย
พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำกับ สอดส่อง
ดูแล และส่งเสริม ยังไม่ชัดเจนและยังไม่ได้ดำเนินการดังนั้นจึงมีส่วนทำให้การให้ความคุ้มครอง
แก่ผู้บริโภคในสัญญาประกันภัยไม่ดีพอ จึงได้วิเคราะห์หามาตรการในการเยียวยาดังกล่าว
ประกอบกับในขณะนั้นประเทศไทยยังขาดองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนเพื่อ กำกับ ดูแล และส่งเสริม
ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยให้รัดกุมและชัดเจน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้วิเคราะห์ถึง
องค์กรดังกล่าวด้วย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต *อัญชลี อนันต์โท*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ประสิทธิ์ โภวีโลกุล*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C370029 : MAJOR LAW

KEY WORD: INSURANCE AGENT / INSURANCE BROKER / INSURER / PRINCIPAL
ANCHALEE ANANTHO : LEGAL MEASURES CONCERNING THE CONTROL AND
PROMOTION OF INSURANCE AGENTS AND BROKERS. THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF PRASIT KOVILAIKOOL 276 pp. ISBN 974-631-891-8

The objective of this Thesis is to examine the measures prescribed under the law of Thailand concerning the control, supervision and promotion of insurance agents and brokers. If the existing law is found to be inadequate to serve the insurance business in Thailand. How can one reform the present system? Can one reform it by enacting new legislation or by creating new practices ? The author has made a comparative analysis with foreign law i.e. the laws of England various States of the United States of America, Japan and Singapore to find out the defects in the enforcement of the Thai law in order to make necessary reforms. In particular efforts have been made to make insurance agents and brokers as well as the assured see clearly their roles, duties and responsibilities.

From the analysis, the author finds that the legal measures for the control, supervision and promotion of insurance agents and brokers in Thailand are confined to two Acts of Parliament, viz, the Insurance Against Loss Act B.E. 2535 and the Life Assurance Act B.E. 2535. Both Acts of Parliament are silent as to the roles duties and responsibilities of insurance agents and brokers vis a vis the parties involved. The above predicament creates confusion when a dispute concerning the same arises. Even though the Civil and Commercial Code may be applied mutatis mutandis when there is no provisions in both Insurance Acts. Unfair consequences may arise because insurance practice is universal in its character. The Civil and Commercial Code may not be able fulfill the international character of the insurance business. Besides insurance agents and brokers are creations of the Insurance Against Loss Act B.E. 2535 and the Life Assurance Act B.E. 2535 which are public law in their character. They are not agents and brokers under the Civil and Commercial Code. Therefore the application mutatis mutandis of the provisions of broker and agent in the Civil and Commercial Code to insurance brokers and agents is inappropriate. The author also finds that both Insurance Acts in relation to the provisions on measures for the control, supervision and promotion of insurance agents and brokers are not clear and not implemented thus fail to provide sufficient protection for the consumers in the insurance contracts. Remedial measures are therefore sought after in this research work. Another defect in the Thai insurance business is the lack of institutions, both public and private, to promote and supervise the insurance business to be in line with the insurance practice in industrialised countries. Therefore, it is submitted that Thailand is in dire need of clearer and more systematic legal measures in the control and promotion of insurance agents and brokers on top of what have been provided for in both Insurance Acts of B.E. 2535

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิติกร.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เกิดขึ้นจากการที่ผู้เขียนได้รับความเมตตาและเอาใจใส่จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยในความสำเร็จครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ท่านอาจารย์วิชัย อริยะนันทกะ ท่านอาจารย์อาทร ติตติรานนท์ และท่านอาจารย์ชาญ โปวานนท์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบ และร่วมให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องแห่งเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน ซึ่งได้แก่ อาจารย์พจนีย์ ธนวานิช แห่งกรมการประกันภัย อาจารย์สิทธิโชค ศรีเจริญ แห่งสำนักงานสิทธิโชค ศรีเจริญ ทนายความ และคุณสุวัฒน์ ชูครวงศ์ แห่งบริษัทอินเตอร์ไลฟ์ ประกันชีวิตจำกัด และขอขอบคุณ คุณศุภมิตร พงษ์เสริม หรือ คุณสุวรรณ อิศระมาลัย เพื่อนร่วมงาน ที่ให้ความช่วยเหลือด้านเอกสาร และข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในการค้นคว้า

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถก่อให้เกิดความรู้ และข้อคิดที่มีประโยชน์อันควรแก่การศึกษาหรือปฏิบัติ ผู้เขียนขอถือโอกาส มอบความดีในครั้งนี้ด้วยความระลึกถึงพระคุณแต่บิดามารดาของผู้เขียน ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนและเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนฝ่าฟันอุปสรรคและสามารถประสบความสำเร็จได้จบจนทุกวันนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อัญชลี อนันต์โท